

ehhez időre és türelemre van szükség. Az adatbázisok előállításainak, az online szolgáltatóknak és a felhasználóknak szorosabban együtt kell működniük a siker érdekében.

/HEARTY, J. A. – ROHRBAUGH, V. K.: Current state of full text primary information online with recommendations for the future. = Online Review, 13. köt. 2. sz. 1989. p. 135–140./

(Roboz Péter)

Nemzetközi céginformációs adatbázisok felmérése

Az üzleti információk iránti megnövekedett keresletben különleges szerepe van a céginformációs adatbázisoknak. Az e területen tevékenykedő online keresőknek már kifejlődött egy sajátos érzékük arra, hogy mely adatbázisban tudnak bizonyos gazdasági ágakban működő cégekről listát készíteni, címlistákat kinyomtatni, tulajdonviszonyokra vonatkozó információkat feltárni, vagy pénzügyi helyzetképet kapni egyes vállalatokról. Megismerték az egyes adatbázisok kedvező tulajdonságait, hiányosságait, a cégekről kapható információk mennyiségét, mélységét, a keresés árát, az adatok megbízhatóságát stb.

Régi (és jogos) panasz, hogy egészen a legutóbbi időkig, nemzetközi szinten (értsd: az USA-n kívüli országok cégeiről) nagyon nehéz online céginformációt keresni. Igaz, hogy az *International Dun's Market Identifiers* adatbázis a Dialognál 1983 óta kereshető, de csak a vezető európai cégeket tartalmazza. A kevésbé ismert európai cégekről információt legfeljebb nyomtatott formában lehet találni, ha egyáltalán létezik ilyen kiadvány. (Erre vonatkozólag – magyar szerzőktől – nagy európai helyesléssel fogadott előadás hangzott el Londonban 1988-ban [1].)

Az utóbbi években azonban bővülnek a nemzetközi céginformációs adatbázisok. Az USA-n kívüli országok adatbázisai közül főleg a *Kompass*, az *ICC* és a *Hoppenstedt* adatbázisok keltettek feltűnést. A táblázatokban közölt felmérés és útmutató az ezekben és hasonló adatbázisokban való könnyebb tájékozódást kívánja segíteni. A felmérés szempontjai a következők:

- ▶ az USA-n kívüli cégek országonként,
- ▶ a cégek száma,
- ▶ az információ mennyisége és típusai.

A felmért adatbázisok

A felmérés mindazokra az útmutató (directory) típusú céginformációs adatbázisokra kiterjed, amelyek a cégek alapadatait (név, cím, telefon, telex stb.) tartalmazzák, ezeken kívül esetleg pénzügyi információkat, létszámadatokat, mérlegadatokat stb. is szolgáltatnak. A felmérésben nem szerepelnek a speciális ágazatokra vonatkozó cégútmutatók (bank, gyógyszeripar, turizmus stb.), az előfizetést igénylő szolgáltatások, az USA cégek külföldi leányvállalatait is tartalmazó, az USA-ra vonatkozó adatbázisok, a

vállalati alapadatokat is tartalmazó, de fő hangsúllyal beruházási jelentéseket és ekonometriaival idősorokat közlő adatbázisok. Hiányoznak továbbá az USA-beli vállalatok mellett néhány más ország (pl. Kanada) egyes cégeit együttesen tartalmazó adatbázisok.

Az adatbázisok pillanatnyi helyzetét tükröző minden felmérés olyan, mintha egy mozgó autón szeretnénk kereket cserélni. Új adatbázisok jelennek meg, korábbiak megszűnnek vagy átalakulnak, változnak a hozzáférési feltételek.

A céginformációs útmutató típusú adatbázisok két nagy csoportja különböztethető meg:

- ▶ **Egyszerű** útmutatók, amelyek a helyi alapadatokon kívül néhány további alapadatot tartalmaznak (lásd a táblázat adatmezőit). Példa: *International Dun's Market Identifiers*.
- ▶ **Összetett** útmutatók, amelyek az alapinformáción kívül pénzügyi adatokat, esetleg szöveges jelentést is tartalmaznak. Példa: *ICC Financial Datasheets*.

Ezeket kívül léteznek még *cégszerkezeti* útmutatók, amelyek vállalatcsaládokra és tulajdonviszonyokra vonatkozó információt tartalmaznak (példa: *Inter-Corporate Ownership*).

A felmért nemzetközi céginformációs adatbázisokat az 1. táblázat tartalmazza.

A táblázat adatai

Tartalom (és forrás). Az adatbázisba felvett vállalatok száma, amely egyben az adatbázis méretének (és típusának) mércéje is. Fontos tudni, hogy a rekordok száma nemcsak azzal változik, hogy az adatbázis bővül, hanem szolgáltatóként is. Zárójelben van feltüntetve az adatbázisban szereplő információ forrása.

Online szolgáltatóközpont(ok). Azok a szolgáltatók, amelyek az USA-ból nem érhetők el közvetlenül, nincsenek a táblázatban feltüntetve. (Azok sem, amelyek Magyarországról nem érhetők el. – A ref.)

Adatmezők. A rekordok adatmezőinek nem teljes listája áll ebben a rovatban. Egyes adatbázisoknak számos kereshető (esetleg több mint száz kiírátható) adatmezője is lehet. Ebben az oszlopban az egyedi és a különösen hasznos mezők vannak feltüntetve, de pl. a cím- és cégnévadatok, telefonszámok stb. nem, mert ezek minden adatbázisban meglévő adatmezők. A kereshető adatmezők szolgáltatóként is változnak.

1. táblázat

Nemzetközi céginformációs adatbázisok

Adatbázis	Ország(ok)	Tartalom (forrás)	Online szolgáltatóközpont(ok)	Aktualizálás	Nyelv(ek)	Adatmezők (kereshető*)	Termékosztályozás	Díjak (USD)
ABC Europe	32 európai ország	149 000 cég (ABC der Deutschen Wirtschaft és más nyomtatott források)	Data-Star	Negyed-évenként	Angol	Üzletág* Vezetők* Bank(ok)* Létszám* Alapítás éve* Társulati tagság* Tőke* Exportpiac*	ABC Industry Code (NSZK)	134/óra 1,23–1,39/rekord
ABC West Germany	NSZK	76 000 cég, az ABC Europe részállománya (mint fent)	Data-Star	Negyed-évenként	Angol	Mint fent	Mint fent	Mint fent
Canadian Dun's Market Identifiers	Kanada	350 000 rt. és magáncég (D & B)	Dialog	Negyed-évi újrafeltöltés	Angol	Létszám* Létszám-növekedés* Értékesítés* Értékesítés növekedése* Anya- és leányvállalatok* Alapítás éve* CEO	Kanadai és USA SIC	100/óra 2/rekord
Canadian Financial Database	Kanada	500 nagy cég (Évi jelentések)	Info Globe	Hetenként	Angol	Teljes évi jelentés 54 kereshető adatmező	Háromjegyű kanadai SIC	240/óra 0,10/adatelem
Europe's Largets Companies	Franciaország Belgium NSZK Hollandia Svájc Dánia Norvégia Ausztria Írország Spanyolország Olaszország Portugália	25 000 nagyvállalat (ELC)	PFDS (Pergamon Financial Data System)	Havonta	Angol	Vezetők* Pénzügyi adatok* Üzletág* Létszám Anya- és leányvállalatok*	Egyesült Királyság SIC-kódjai	119/óra 3,06/rekord
German Buyers' Guide (1x1)	NSZK	57 500 cég (Einkaufs-1x1 der Deutschen Industrie)	Data-Star	Negyed-évenként	Angol	Üzletág*	1x1 ipari kódok (NSZK)	134/óra 1,23–1,39/rekord
German Companies Database	NSZK	1200 cég (Gesellschaft für Betriebswirtschaftliche Information GmbH)	Data-Star	Havonta	Angol	Létszám* Pénzügyi adatok* (3–6 évre) Jogi státus* Tőke*	Német ipari kódok (NSZK)	71/óra 17/rekord

Az 1. táblázat folytatása

Adatbázis	Ország(ok)	Tartalom (forrás)	Online szolgáltató-központ(ok)	Aktualizálás	Nyelv(ek)	Adatmezők (kereshető*)	Termékosztályozás	Díjak (USD)
Hoppenstedt Austria	Ausztria	2000 nagyobb cég (Österreich 2000 directory)	Data-Star	Évente	Német	Üzletág* Jogi státus* Tulajdonos* Leányvállalatok* Ágazatok* Import/export Pénzügyi adatok* Társulati tagság*	Német ipari kódok és USA SIC	160/óra 0,95-1,10/rekord
Hoppenstedt Germany	NSZK	36 000 rt. és magáncég (Verlag Hoppenstedt Directories of Major and Medium sized Companies)	Dialog Data-Star PFDS	Negyed-évi újr feltöltés	Német vagy angol (kétnyelvű)	Leányvállalatok* Ágazatok* Jogi státus* Vezetők* Értékesítés* Összes vagyon* Alapítás éve* Bank* Törzsrésztvényesek* Import/export* Üzemek Létszám* Társulati tagság*	Német ipari kódok és USA SIC	105/óra 3,50/rekord (Dialog) 160/óra 0,95-1,10/rekord (Data-Star) 136/óra 3,20/rekord (PFDS)
Hoppenstedt Benelux	Belgium Hollandia Luxemburg	78 000 cég (ABC voor Handel en Industrie)	Data-Star	Negyed-évenként	Holland francia angol német spanyol	Üzletág* Vezetők* Alapítás éve* Bank* Export/import* Ágazatok* Létszám* Tőke*	Holland ipari kód (hierarchikus)	160/óra 0,95-1,10/rekord
ICC Canadian Corporations	Kanada	5000 rt. és magáncég (Micromedia, éves pénzügyi jelentések)	Data-Star Dialog Télesystemes-Questel ICC Viewdata	Hetenként	Angol	Üzletág* Vezetők* Pénzügyi adatok* Pénzügyi mutatók	USA SIC	104/óra 10-11,05/rekord (Data-Star)
ICC Company Directory	Egyesült Királyság	2 millió cég, beleértve az 1968 óta megszűnteket is (Companies House-akták)	Dialog Data-Star ICC Viewdata	Hetenként (Dialog) naponta (ICC)	Angol	Működő vagy feloszlott cég* Bejegyzési dátum Történet Hivatkozás a Financial Data-sheets adatbázisra*	—	72/óra 0,25/rekord (Dialog) 104/óra 0,40-0,55/rekord (Data-Star)
ICC Financial Datasheets	Egyesült Királyság	100 000 cég (Companies House-akták)	Dialog Data-Star ICC Viewdata	Hetenként Negyed-évi újr feltöltés	Angol	Vezetők* Pénzügyi adatok* Pénzügyi mutatók* Üzletág* Any- és leányvállalatok*	Egyesült Királyság SIC-kódja	96/óra 8,00/rekord (Dialog) 104/óra 13,57-14,02/rekord (Data-Star)
International Dun's Market Identifiers	133 ország	475 000 rt. és magáncég (D & B)	Dialog	Negyed-évi újr feltöltés	Angol	Létszám* Jogi státus* Értékesítés* Any- és leányvállalatok* Alapítási év* Import/export* Vezető Üzletág*	USA SIC	100/óra 2/rekord

Az 1. táblázat folytatása

Adatbázis	Ország(ok)	Tartalom (forrás)	Online szolgáltató-központ(ok)	Aktualizálás	Nyelv(ek)	Adatmezők (kereshető*)	Termék-osztályozás	Díjak (USD)
Irish Company Profiles	Ír Köztársaság	15 000 cég (Irish Science and Technology Agency – EOLAS)	PFDS	Félévenként	Angol	Ügyintézők neve* Létszám* Márkanevek* Üzletág* Export Rt./magáncég	NACE (EEC egy-séges osztályozás)	108/óra 0,90/rekord
Jordanwatch	Egyesült Királyság	2,2 millió rt. és magáncég (Companies House-akták a Jordan and Sons cégen keresztül)	PFDS Vu/Text (a Profile Information útján)	Hetenként	Angol	Igazgatók* Történet* Pénzügyi adatok* Pénzügyi mutatók* Létszám* Anya- és leány-vállalatok* Üzletág*	Egyesült Királyság SIC-kódja	120/óra 12,60/rekord (PFDS) 180/óra 0,10/sor (Vu/Text)
Key British Enterprises	Egyesült Királyság	20 000 nagyobb cég (D & B Credit Services)	PFDS	Havonta	Angol	Igazgatók* Értékesítés* Exportpiac* Márkanevek* Üzletág* Létszám* Anya- és leány-vállalatok* Ágazatok Rt. vagy magáncég* Duns szám*	Egyesült Királyság SIC-kódja és USA SIC	140/óra 1,30/rekord (offline) 4,32–4,68/rekord (online vagy letöltéssel)
Kompass Europe	NSZK Franciaország Olaszország Spanyolország Dánia Norvégia Svédország Hollandia Belgium Luxemburg Svájc Egyesült Királyság	270 000 rt. és magáncég (Kompass útmutatók)	Dialog Kompass	Naponta (Kompass) Negyed-évenként (Dialog)	Angol termék-keresés francia, német, olasz, spanyol nyelven (a Dialogon)	Vezetők* Üzletág* Létszám* Beszélt nyelvek Import/export*	Kompass nemzetközi osztályozása (19 országban használt hierarchikus rendszer)	96/óra 0,50/rekord (Dialog)
Kompass UK	Egyesült Királyság	160 000 rt. és magáncég (Kompass UK Register és más nyomtatott útmutatók)	Dialog Kompass	Mint fent	Mint fent	Vezetők* Üzletág* Létszám* Értékesítés Bank* Bejegyzési év* Pénzügyi adatok Márkanevek* Anya- és leány-vállalatok* Ügynökség neve Ügynökség helye* Rt. vagy magáncég* Import/export*	Mint fent	90/óra 0,20–1/rekord (Dialog)

Az 1. táblázat folytatása

Adatbázis	Ország(ok)	Tartalom (forrás)	Online szolgáltatóközpont(ok)	Aktualizálás	Nyelv(ek)	Adatmezők (kereshető*)	Termék-osztályozás	Díjak (USD)
Made in Germany (BDI)	NSZK	18 000 nagyobb exportorientált cég (BDI–Die Deutsche Industrie)	Data-Star	Évente	Angol	Üzletág* Ügynökségek* Tulajdonos* Vezetők* Alapítás éve* Létszám* Tőke* Értékesítés* Bank* Társulati tagság*	BDI ipari kódok	134/óra 1,49–1,65/rekord
Who Owns Whom	Nemzetközi	25 000 anyavállalat, 275 000 leányvállalat (D & B)	PFDS	Havonta	Angol	Anya- és leányvállalatok* Bejegyzési ország* Történet Csendestárs-mutató*	D & B két számjegyű üzletági kódok és USA SIC	198/óra ingyenes online kijelzés 0,45/offline nyomtatás
Who Supplies What	NSZK	51 000 cég (nyomatott útmutatók)	Data-Star	Évente	Angol	Üzletág* Márkanevek*	Kötött szövegű termékleírások	134/óra 1,23–1,39/rekord

Díjak. A rekordonkénti árak formátumuként változnak. Ellenkező megjegyzés hiányában az itt feltüntetett díjak a teljes formátumra vonatkoznak. Ha árintervallum szerepel, az alsó határ az online, a felső pedig az offline nyomtatásra vonatkozik általában. Némely esetben az ár becsült adat. Egyes kapcsolati óradíjak a nemzetközi adatátviteli hálózat használatának díját is tartalmazzák. (Az óradíjak és a rekorddíjak az eredeti cikk megjelenése óta változhattak. – A ref.)

Kiegészítés

Az 1. táblázat céginformációs adatbázisai nem adnak teljes képet az európai keresési lehetőségekről. Kimaradtak belőle *francia* és *NSZK-beli* cégek fontos útmutatói (pl. ESSOR, Creditreform), valamint egy új, fontos céginformációs adatbázis, az *European Dun's Market Identifiers*. Úgy gondoltuk, hogy a felmérést ezekkel az adatbázisokkal is érdemes kiegészíteni, közülük néhányat a 2. táblázatban mutatunk be.

A felmérésbe bevont 22+6 adatbázison kívül azonban *további mintegy 50*, talán másodsorban számba vehető céginformációs adatbázis is kereshető online USA-n kívüli cégek adataira. Ezeket a felmérésbe nem vontuk be. Típusaik a következők:

- ▶ Magyarországról jelenleg nem elérhető szolgáltatóközpontokban kereshető, európai országokra vonatkozó adatbázisok. Például: *Telefirm* és *Tele-Infom* (Franciaország), *Exstat* (nemzetközi).
- ▶ Távol-keleti országok, Ausztrália és Új-Zéland cégeit tartalmazó adatbázisok. Például: *DunsPrint Australia*, *Corporate Finances–New Zealand*, *Needs-Company* (Japán), *Taiwan Online Business Data Services*.

- ▶ Az Egyesült Királyság és Kanada cégeire vonatkozó további számos adatbázis. Például: *DMI Online* (UK), *Infocheck* (UK), *D and B Canada Online*, *DunsPrint Canada*, *Canadian Trade Index*.
- ▶ Egyes európai országok saját nyelvű (és nehezen hozzáférhető) nemzeti céginformációs adatbázisai. Például: *Foeretagsdata* és *Offenbach* (Svédország), *CERVED* adatbázisok (Olaszország), *Camerdata* és *RESIND* (Spanyolország), *Belgium/Luxembourg Directory for Trade and Industry*.
- ▶ Egyes termékcsoporthoz, üzletágakra vonatkozó NSZK céginformációs adatbázisok. Például: *Buyer's Guide–Measurement and Control*, *Electro/Electronics Buyers' Guide*, *VDMA–Who Makes Machinery*.

Az online hozzáférhető adatbázisok teljes (ábécérendű és szakosított) jegyzéke a *Cuadra Directoryban* [2] található.

Az 1. és 2. táblázatban szereplő 28 adatbázist tekintjük a legfontosabbaknak, amelyekből a legtöbb európai ország és Kanada cégeire vonatkozó információkat megkereshetjük. Az igazsághoz tartozik azonban, hogy az USA-ra vonatkozó céginformációs adatbázisok száma jóval nagyobb, bennük relatíve több cég adatai vannak meg, és jóval több adatot is tartalmaznak egy-egy cégre. Mégis azt kell megállapítanunk, hogy az utóbbi 1–2 évben jócskán megjavultak az európai cégek adatainak megtalálási esélyei valamely online adatbázisban.

Ismét felhívjuk a figyelmet arra, hogy a közzétett rekordszámok és árak pillanatnyi állapotot tükröznek (1. táblázat: 1988 elején, 2. táblázat: 1989 elején érvényes adatok). A rekordok (vagyis a cégek) száma egyre bővül, nemcsak a cégek számának gyarapodásával, hanem korábban fel nem vett cégek felvételével is.

2. táblázat

Nemzetközi céginformációs adatbázisok (kiegészítés)

Adatbázis	Ország(ok)	Tartalom (forrás)	Online szolgáltató-központ(ok)	Aktualizálás	Nyelv(ek)	Adatmezők (kereshető)	Termék-osztályozás	Díjak (USD)
Creditreform	NSZK	470 000 cég (hivatalos adatok, kérdőívek)	Data-Star	Negyed-évenként	Német	Üzletág* Létszám* Jogi státus* Alapítás éve* Vezetők* Tulajdonos* Tőke* Értékesítés*	Német ipari kódok (NSZK)	113/óra 8-9/rekord
FINN/COIN	NSZK	1600 legnagyobb cég (évi jelentések)	Data-Star	Havonta	Német (FINN) Angol (COIN)	Üzletág* Jogi státus* Pénzügyi mérlegadatok* Pénzügyi mutatók* Létszám*	—	71/óra 24/rekord
ESSOR	Franciaország	75 000 cég (UFAP)	Télesystemes-Questel	Évenként újrafeltöltés	Francia	Üzletág* Létszám* Vezetők* Tőke* Értékesítés* Jogi státus*	APE kód	85/óra 0,55/rekord
Dun's France Marketing	Franciaország	146 000 cég (D & B)	Télesystemes-Questel	Évente kétszer	Francia	Üzletág* Létszám* Alapítás éve* Értékesítés* Vezetők* Export/import* Anyavállalat	APE kód és USA SIC	92/óra 0,46-1,23/rekord
European Dun's Market Identifiers	24 európai ország (Nyugat-Európa, Jugoszlávia és Törökország) (Dialog) 14 európai ország (Data-Star)	1,5 millió rt. és magáncég (Dialog) (D & B)	Dialog Data-Star (14 adatbázis a 14 országra)	Negyed-évenként újrafeltöltés	Angol	Üzletág* Létszám* Értékesítés* Tulajdonos* Alapítás éve* Jogi Státus	USA SIC	105/óra 0,55-2,20/rekord
Moody's Corporate News – International	100 ország	5000 nagy cég (Moody's International News Reports)	Dialog	Hetenként	Angol	A cégre vonatkozó események* Értékesítés* Pénzügyi adatok*	Vezető —	96/óra 1/rekord (szöveges vagy táblázatos)

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy Magyarországra és a többi kelet-európai országra, valamint a dél-amerikai, és ázsiai, a fejlődő harmadik világ számos országára vonatkozó céginformációs adatbázis egyelőre nem létezik, holott igény volna rá.

Az 1. és 2. táblázatban szereplő legfontosabb adatbázisok előállítóinak és szolgáltatóinak címeit a mellékletben közöljük.

Irodalom

- [1] ROBOZ P. – NOVÁK T.: Ordeals of a frustrated European intermediary with competitive intelligence searching. Online Information 88. 12th International Online Information Meeting, London, 6–8 December 1988. Proceedings, 1. köt. p. 171–177. Learned Information, Oxford and New Jersey, 1988.
- [2] Directory of Online Databases, 10. köt. 1. sz. 1989. Cuadra/Elsevier, New York, 715 p.

Melléklet

Adatbázis-készítők és -szolgáltatók címjegyzéke

Data-Star, 485 Devon Park Drive, Suite 110, Wayne, PA 19087. Tel.: 800/221-7754, 215/687-6777

Data Times Corporation, Parkway Plaza, 14000 Quail Springs Parkway, Suite 450, Oklahoma City, OK 73134. Tel.: 800/642-2525 (outside OK), 405/751-6400

Dialog Information Services, 3460 Hillview Ave., Palo Alto, CA 94304. Tel.: 800/334-2564

Dun's Marketing Services, 49 Old Bloomfield Ave., Mountain Lakes Corporate Center II, Mountain Lakes, NJ 07046. Tel.: 800/223-1026 (outside NJ), 201/299-0181

Hoppenstedt Wirtschaftsdatenbank GmbH, Wolfgang Benschke, Havelstrasse 9, D-6100 Darmstadt, West Germany. Tel.: 01149-6151-380272. Telex: 4 19 258 hopp d, DIALMAIL: 13652

ICC Information, Inc., 7 Century Drive, Suite 205, Parsippany, NJ 07054. Tel.: 201/455-0011. Fax: 201/455-1020

Info Globe, 444 Front Street West, Toronto, Ontario, Canada M5V 2S9. Tel.: 416/585-5250

KOMPASS Online, Attn: Patrick Cangle, Windsor Court, East Grinstead House, East Grinstead, West Sussex RH10 1XA. Tel.: (0342) 26972. Telex: 95 127 INFSER G

Pergamon Financial Data Services, Marketing Department, Achilles House, Western Avenue, London W3 0UA. Tel.: 01-992-3456. Telex: 8814614. Fax: 01-993 7335

PROFILE Information, Attn: Angela Burdett, Sunbury House, 79 Staines Road West, Sunbury, Thames, Middlesex, U.K. TW16 7AH. Tel.: 44-932-787-2311

Télésystemes-Questel, 83-85 boulevard Vincent Auriol, 75013 Paris, France. Tel.: 33 (1) 45 826464. Telex: 204594 TELQUES F

VU/TEXT Information Services Inc., 325 Chestnut St., Philadelphia, PA 19106. Tel.: 215/574-4400

/BASCH, R.: Finding foreign firms: A survey of international company directories. = Database, 12. köt. 2. sz. 1989. p. 13- 25./

(Roboz Péter)

Szabadalmak a nem szabadalmi adatbázisokban: biotudományi adatbázisok

A szabadalmak az új termékek, gyártási folyamatok, felhasználási lehetőségek elsődleges információforrásai. A szabadalmi irodalom figyelésével a kutató meghatározhatja az új kutatási trendeket éppúgy, mint a még feltáratlan területeket, amelyek kutatási lehetőségeket kínálnak. Az egyes szabadalmak új ötleteket adnak a kutatás és fejlesztés tervezéséhez, megkönnyítik a tudományos és üzleti előrejelzéseket, tájékoztatnak a versenytársakról, kiszűrhetők a felesleges párhuzamos kutatások. Egy szabadalom dátuma már meghatározhatja a kutató retrospektív kutatási stratégiáját: egy gyógyszerkutatásnál például kiszámítható, hogy a bejelentéshez képest mikor jelenhettek meg szakmai folyóiratokban a toxikológiai és állatkísérleti publikációk (2-5 évvel korábban).

Mindezek alapján nem csodálkozhatunk, hogy számos online információforrás specializálódott a szabadalmakra (Derwent's *WORLD PATENTS INDEX*, IFI/Plenum's *CLAIMS files*, *INPADOC*). Ezek az egész világon elérhető adatbázisok, de vajon miért veszik fel a különböző szakterületekre orientált adatbázisok is a szabadalmakat az állományukba? A *CA SEARCH* (Chemical Abstracts) pl. állományának 30%-ában szabadalmi rekordokat tartalmaz.

A téma szerinti megközelítés előnye

Aki az *Official Gazette*-ot ismeri, tudja, hogy nem könnyű benne eligazodni. Mégis miért veszi fel egyre több szakterületre orientált adatbázis forrásainak jegyzékébe? Talán éppen azért, mert a szabadalmi

irodalomban való keresés elég ijesztő feladat egy átlag kutatónak. Meg kell határozni az osztályt és alosztályt, el kell igazodni a hivatalos szabadalomcímek között, amelyek gyakran túl általánosak, a leírások pedig inkább jogi, mint tudományos nézőpontból készültek.

A *szakterületre orientált adatbázisok* a következőket nyújthatják:

- ▶ a szabadalmak jobb válogatása,
- ▶ az indexelés a folyóiratoknál megszokott nyelven történik,
- ▶ tájékoztatják a kutatót a szabadalmakról már abban a fázisban, amikor még nem zárult le az egész jogi eljárás. Az USA Szabványügyi Hivatalában pl. 1985-től 1988 júniusáig 5700-ról 14 500-ra nőtt a feldolgozási hátralék, az átlagos várakozási idő 29 hónap (lásd *The biotech patent track may be too fast. = Chemical Week, 1988. 142. sz. p. 40.*)

Az 1. táblázat olyan biotudományi online adatbázisokat tartalmaz, amelyekben szabadalmak is találhatóak. Megfigyelhető, hogy milyen elérési pontok állnak a kutatók rendelkezésére. (A következőkben előforduló példák a *Dialog* szolgáltatóközpontban végzett kereséseken alapulnak.)

Biotechnikai és gyógyszerészeti adatbázisok

A *US Patent and Trademark Office* (Szabadalmi és Védjegy Hivatal, USA) 1987-ben 1476 biotechnikai szabadalmat tartott nyilván. Ezen az új területen való nyomozás igen fontos, nem véletlen tehát, hogy számos bibliográfiai adatbázis jött létre erre a célra.